

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Certamen Oratorivm De Militari Gloria Inter septem Milites Hispanvm, Germanvm, Francvm, Italvm, Polonvm, Belgam, Hungarvm

Vernulaeus, Nicolaus

Coloniae, 1623

Quaeftiunculae aliquot Militares

[urn:nbn:de:bsz:31-107383](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-107383)

Quæstiunculæ aliquot
Militares.

I.

Quænam res in Bello maximè
sint necessaria?

RES, inquit Iacobus Triuul-
tius magni nominis Bellator,
Pecuniæ, Pecuniæ, Pecuni-
æ. Carolus item Quintus
Imperator Nervos Belli Pe-
cuniam, Commeatus, Mili-
tes esse dicebat; verùm si ex ijs vnum esset eli-
gendum, Militem se veteranum electurum,
cuius industria & fortitudine reliqua dno se-
ex hoste comparaturum consideret.

II.

Quod discrimen inter Rusticos
& Milites?

Ludovicus XII. Francia Rex dicebat Ple-
bem & Rusticos pascua esse Tyranno-

rum & Militum ; Milites pascua esse Da-
monum.

III.

Quis finis fit Belli Ducis
Christiani.

CVm apud Carolum Quintum Imp. An-
tonius Leua aliq̄s Duces, Iulium Ce-
sarem & Alexandrum extollerent , quere-
renturque Imperatorem suis victorijs ad sua
potentia & magnitudinis amplificationem
quantum posset & deberet non vti, respondit,
Imperator, Alexandro & Iulio Casari in bel-
lis gerendis vnum fuisse finem Honorem &
Gloriam ; Christianis autem Ducibus duos
esse propositos, Honorem, & Anima salu-
tem.

IV.

Quantum positum fit in Astutia
& fortitudine Ducis.

CVm aduersus Albertum Marchionem
Brandenburgensem, Germania superio-
ris Ciuitates, vt Norimbergēsis auxi-
lio essent , numerosissimum exercitum in-
struerent, interrogauit quispiam , Vt quid
tantum populum aduersus vnum Principem
nec ita diuitem armarent? Cui è primoribus
Ciu-

Ciuitatum vnus. Desipi, inquit, Homo; nam
in Alberti astutia, & fortitudine omnium
Germania Principum vires, opesq; continen-
tur. Nec vana vox fuit: suas enim in Partes
septemdecim Principes traxit, & Ciuitates
ad Pacem petendam coegit.

V.

An Cæci Militare etiam
possint.

Ioannes Bohemia Rex, Henrici VII. Imp^o 1.
Filius, & Caroli IV. Pater ita Belli stu-
dium amabat, vt cæcus etiam in militiâ
proficeretur. Prælio interfuit inter Eduar-
dum Anglia, & Philippum Gallia Reges, ma-
num conferuit armatus, & fortissimè pu-
gnans tandem occubuit. Ziska item Bohe-
mus & cæcus bellum feliciter gessit, Bohe-
mosq; Catholicos, & Teutones magnis cladi-
bus affecit. Is moriturus cum rogaretur, de
corpore suo quid fieri mandaret, Pellem, in-
quit, mortuo detrahite, relictosq; feris cada-
uere, ex ea tympanum, quo in prælijs vt ami-
ni, conficite. Nam vt hostes viuentis aspectum
non ferebant, ita mortui sonitum non fe-
rent.

D. 33

Qui

VI.

Quinam potissimum in pugnis committendis laudandi?

Henricus IV. Francia Rex eos vehementer laudabat, qui ferendi prouidenter captant occasionem, & dextro Marte cadunt. Illos vero, qui exploratū hostium viribus, si paulū debiliores sint, pugnare non audent, Sapientes Ignauos appellabat: Alios, qui nullo consilio in conferrissimos hostes irruunt, cū repugnare non possint, fortes stultos esse dicebat.

VII.

An Urbium oppugnatione facile suscipi debeat?

Scipio Romanus aut tentare urbem non portare, dicebat, aut sic tentare, ut omnibus viribus, quod instituisti, coneris perficere. Nam bis ad eundē lapidē offendere simul periculosum est, & contemptui obnoxium. Onosander autem duo in urbium oppugnatione requirit, Ducis virtutem & prudentiam cum machinarum apparatus. Deinde, ut non minus occultent sua consilia obsidentes, quam qui obsidione urgentur. Volebat

lebat Appius Claudius obsidio^{re}sem non trahendam, sed premendam esse. Quippe per intermissiones & interualla lentiores spes nostras facimus. Et, vt alius dicebat, Multa bella impetu valida per tœdia ac moras euadere.

VIII.

An Belli Dux temporum habere rationem debeat?

Pyrhus cum positis circa Naupliam castris Regem Antigonum in campum pugnamq; prouocaret, respondit Antigonus suam militiam non magis armorum, quam temporum esse, Pyrrho, si sua vite tedium illum caperet, satis multas ad interitum vias patere.

IX.

Quomodo animandi Milites vbi prædæ nulla spes est?

Albertus Austriacus, Belgarum Princeps, in difficili illa longaq; Ostendæ obsidione, Castra sua in quatuor diuersa^{um} Natione^{um} acies partitius est, & quæ prima omnium irruptionem in oppidum faceret,

ceret. ei plurimam auri vim, præter stipendium, addixit, in præda nimirum remunerationem, quam ex vrbe minus sperabant. Vrbe pauld post, per Illustrissimum Spinolam positus est. Magna præmia magnos faciunt animos.

X.

Qualis esse Miles debeat?

Miles, secundum Vegetium, debet esse vigilantibus oculis, erecta ceruice, lato pectore, humeris musculosis, valentibus digitis, longioribus brachijs, ventre modicus, exilior cruribus, suris & pedibus non superflua carne distentis, sed neruorum duritie collectis. Secundum eundem, aptior armis rustica plebs est, quam urbana. Quod, ut dicebat Cato, ex agricolis viri fortissimi, & milites. Strenuissimi gignantur.

XI.

An, & quo pacto Belli Dux quiescere in Exercitu possit?

Philippus Macedoniarum Rex cum in Exercitu multo tempore dormiuisset, expegefactus tandem, ijs qui circa se erant, Tuto, inquit, dormiui, vigilauit enim Antipater.

ter. Quo dicto prudentissimus Rex indicavit,
tuto Belli Ducem aliquando dormire posse,
dum aliquis è præstantissimis, qui secundas
teneat partes, interea exercitui præficiatur.

XII.

Ancum obsessi mulierculas, pueros &
senes dimittunt, remittere de-
beant obsessentes?

Orozander suadet, vt cibaria citius
consumant, & hostium magis, quam
sociorum munere fungantur. Alphon-
sus autem Aragonia Rex in Caieta obsidione
cum Oppidani impuberes, senes, mulieres
vrbe pepulissent, miseratione motus summa
eos humanitate excepit, & obijcens, cur il-
los non remitteret, cum ita futurum esset, vt
breui vrbs in potestatem veniret, Plures, in-
quit, facio horum vitas, quam centum
Caietas. Hac humanitate urbem in deditio-
nem redegit.

XIII.

An Milites in Exercitu auro & monili-
bus ornati esse debeant?

Pescennius nolebat à milite aurum gem-
mas & monilia in aciem asportari, ne
alacritas hostis, prædæ cupidine inflam-
mare-

maretur. Romani horridum militem esse volebant, non calatum auro argentoq^{ue}, sed animis & ferro fretum. Et Mutius Sfortia Alphonsum Neapolitanum risisse dicitur, cuius exercitu nihil erat videre splendidius.

XIV.

Quantum possit Ducis
Exemplum?

Cum Rodolphi primi Imperatoris in Pralio contra Ottocarum Bohemia Regem Exercitus siti laboraret, animosq^{ue} remitteret, ablata est rustico cuidam messoribus potum ferenti, hydria sicera plena, & Imperatori oblata. Quam cum ille vidisset, Reddite, inquit, homini isti vasculum suum, nam ego Exercitui, non mihi siti ebam. Hac voce omnium sitim extinxit: resumptis mox animis victores euaserunt.

XV.

Quomodo accipiendæ sint à Belli
Duce Ciuitates deditæ.

Leo Imperator, Si Deo, inquit, annuente subijciatur tibi ciuitas, vel ob metum obsidionis, vel aliam ob causam, clementer ac beneuole erga obsessos afficiaris.

Sig.

Sic Alexandri Magni clementia plurimas in
deditionem vrbes accepit.

XVI.

An Clades accepta addere ani-
mum valeat?

Consalvus Fernandes praclarus militis
Dux cum Neapolim missus aduersus
Gallos esset, prioris fortuna sua memor
in antecessum sibi victoriam pollicebatur. Vnde
remissius sese gerere, hostemq; contemne-
re cepit, veluti nominis sui fama percussus.
Tandem cum Gallis conseruit manum, quo-
rum Dux Dominus d' aubigny, & ingenti af-
fectus est clade. At ille cautior inde factus
sic postea sese gessit, vt Gallos diuersis pralijs
profligarit, ac regni tandem finibus magna-
cum sua laude depulerit.

F I N I S.

